

สมเด็จพระเทพรัตนฯ:

พระมหากรุณาธิคุณต่อวิชาชีพการพยาบาล
และสุขภาพประชาชนไทย

สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ

พระราชทานก่อตั้ง
โรงเรียนหญิงแพทย์
ผดุงครรภ์แล
การพยาบาลไข้
ณ โรงพยาบาลศิริราช
พ.ศ. ๒๔๓๙

2

สืบสานปณิธาน...

“...การพยาบาลนั้น ไม่ใช่จะมีประโยชน์
แต่การพยาบาลอย่างเดียว
ย่อมเป็นประโยชน์สำหรับบำรุงชาติ
และบ้านเมืองของเราด้วย...”

พระราชดำรัสของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ
ผู้ทรงวางรากฐานการพยาบาลไทย ๑๐ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๓๐

สมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี
พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า

4

แนวพระราชดำริและพระราชจริยาวัตร

- ทรงยึดมั่นในศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ ทรงมีพระราชดำริว่า คนนั้นพัฒนาได้ด้วยการศึกษา จึงทรงส่งเสริมการศึกษาไทย จนก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบัน *“วิชานี้พระบาทท่านยกย่องว่าดีกว่ามีทรัพย์ ส่วนมีทรัพย์อาจมีโจรภัยมาแย่งชิงไปได้ ถ้ามีวิชาแล้วโจรจะมาทำลายแย่งชิงไม่ได้”*
- ทรงเป็นแรงบันดาลใจในการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สร้างคนดีสู่สังคม และแสดงให้เห็นว่าการประสบความสำเร็จนั้น ทำได้ด้วยตนเอง ไม่จำเป็นต้องเบียดเบียนผู้อื่น

แนวพระราชดำริและพระราชจริยาวัตร

สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าสนพระราชหฤทัยการแพทย์และการสาธารณสุข ทรงสนับสนุนกิจการด้านนี้เสมอมา ทรงเป็นแบบอย่างให้ราชโอรส ได้แก่ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร ทรงมุ่งมั่นแน่วแน่ในพระราชภารกิจด้านการแพทย์และการสาธารณสุขไทย มาตั้งแต่ระยะเริ่มต้นการพัฒนา จนทำให้คุณภาพการศึกษาวิชาแพทย์และพยาบาลของไทยเข้าสู่มาตรฐานสากล

แนวพระราชดำริและพระราชจริยาวัตร

เพื่อทรงสนับสนุนพระราชกรณียกิจที่พระราชโอรสทรงปฏิบัติ เพื่อพัฒนาวงการแพทย์และสาธารณสุขไทย สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชทรัพย์อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง สนับสนุนกิจการของโรงพยาบาลต่าง ๆ ทรงพระกรุณาพระราชทานทุนส่งแพทย์พยาบาลไปศึกษาในต่างประเทศ ให้ได้ความรู้กว้างขวางทันสมัย และกลับมาช่วยพัฒนากิจการโรงพยาบาล และโรงเรียนแพทย์ ตามคำกราบบังคมทูลขอพระราชทานของพระราชโอรส สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

แนวพระราชดำริและพระราชจริยาวัตร

สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าได้พระราชทานทุนส่งนักเรียนไทยเพื่อไปศึกษาวิชาการพยาบาลในต่างประเทศ ทรงมุ่งหมายให้นำความรู้มาพัฒนาการศึกษาพยาบาลไทย ให้ก้าวหน้าและทันสมัย พยาบาลที่ได้รับทุนพระราชทานรุ่นแรก ได้แก่ นางสาวสังวาลย์ ตะละภัฏ (สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี) เมื่อทรงสำเร็จการศึกษาพยาบาลจากศิริราชแล้วได้รับพระราชทานทุนให้เสด็จไปทรงศึกษาวิชาพยาบาลต่อที่สหรัฐอเมริกา พร้อมกับนางสาวอุบล ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
(นางสาวสังวาลย์ ตะละภัฏ)

นางลิปิธรรมศรีพยัคฆ์
(นางสาวอุบล ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา)

คุณหญิงพิณพากย์พิทยาเกท
(นางสาวจ่านง วีระไวทยะ)

พระราชทานทุนให้นางสาวจ่านง เมืองแมน
(คุณหญิงพิณพากย์พิทยาเกท) ไปศึกษาวิชา
พยาบาลที่สหรัฐอเมริกา
ท่านเป็นผู้อำนวยความสะดวกคนไทยคนแรกของ
โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยศิริราช
(ปัจจุบัน คือ คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล)

สมเด็จพระพันวัสสาฯ เสด็จฯ พระราชทานประกาศนียบัตร
ณ ศิริราชพยาบาล วันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๐

สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าพระราชทานประกาศนียบัตร
แก่พยาบาลสภาภาษาไทย

นอกเหนือจากการพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลอันเป็นที่
ประจักษ์แล้วนั้น สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าทรง
สนับสนุนแนวพระราชดำริของพระราชโอรส (สมเด็จพระ
พระบรมราชชนก) ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความ
เป็นอยู่ของพยาบาล ทรงสนับสนุนและทรงเป็นธุระใน
การจัดซื้อที่ดินโรงเรียนกุลสตรีวังหลังให้เป็นที่อยู่และที่
เรียนของนักเรียนพยาบาล ต่อมาจึงพระราชทานที่ดิน
แปลงดังกล่าว จำนวน ๓ ไร่ ๙๗ ตารางวา แก่

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

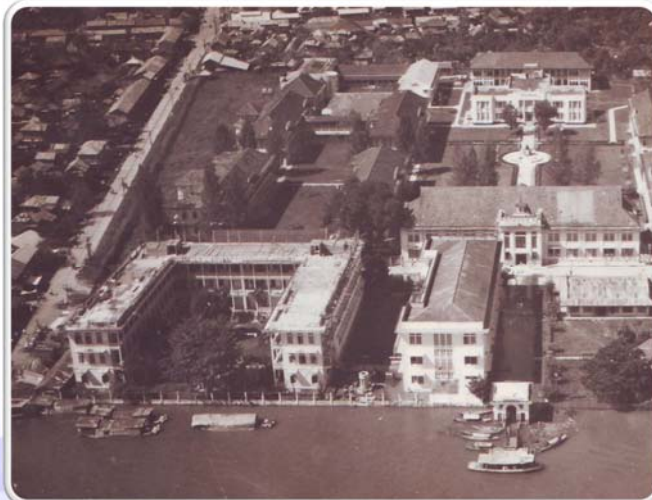
ที่ดินผืนนี้จะใช้โดยตรงที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน
พยาบาล เช่น หอพักพยาบาล โรงเรียน ออฟฟิศ
ทำงานของโรงเรียน และที่เก็บของ แต่จะไม่ใช้เพื่อ
กิจการของโรงพยาบาล หรือ โรงเรียนแพทย์ หรือ
จุดมุ่งหมายทางการบริหาร

ลายพระหัตถ์ของสมเด็จพระบรมราชชนก ถึง ดร. เอลลิส

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘

ตึกคณะพยาบาลศาสตร์ (ตึก ก.ไก่) ๒๔๗๕

นอกจากนี้ ทรงมีพระเมตตาต่อพยาบาล ทรงเห็นว่า
พยาบาลต้องทำงานหนัก ควรมีที่พักผ่อนหย่อนใจ
และที่พักผ่อนยามเจ็บป่วย เมื่อทางโรงเรียนจัดสร้างที่
พักตากอากาศและที่พักสำหรับนักเรียนและ
พยาบาล ที่ตำบลบ่อฝ้าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใน
พ.ศ. ๒๔๗๓ จึงมีพระราชานุญาตให้เรือเรนนิมน์น้ำ ที่
โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่พักอาจารย์
ผู้ปกครอง นำไปสร้างที่พักตามคำกราบบังคมทูลขอ
พระราชทาน

บ้านพักป๋อฝ้าย

17

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

19

**First Director of
Siriraj School of Nursing
1926-1928**

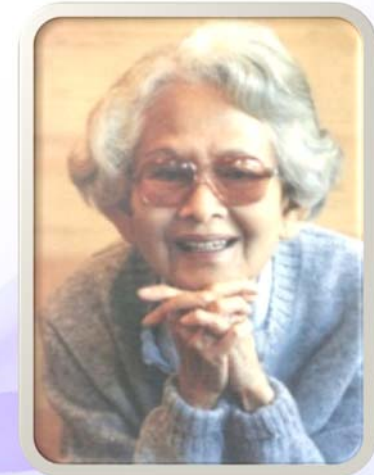

สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าและพระราชโอรสได้มองเห็นด้วยสายพระเนตรอันยาวไกลถึงประโยชน์ของการเรียนพยาบาล ดังเช่นพระราชดำรัสของสมเด็จพระบรมราชชนกว่า

“วิชาพยาบาลนั้นอำนวยประโยชน์แก่ส่วนรวมในที่สุดแก่ผู้เรียนมาแล้ว แม้มิได้ดำเนินอาชีพเป็นพยาบาลก็ตาม”

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ทรงใช้วิชาพยาบาลในการดูแลอภิบาล พระราชโอรส พระราชธิดา

หน่วยแพทย์เคลื่อนที่...

ที่ศรีราชา สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าทรงริเริ่มงานหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ด้วยทรงพระกรุณาแก่ประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านชุมชนห่างไกล หน่วยแพทย์เคลื่อนที่สมัยนั้นใช้เกวียนเป็นพาหนะบรรทุกยาและอุปกรณ์ทางการแพทย์ นำแพทย์ออกไปดูแลรักษาผู้ป่วย และช่วยป้องกันโรค กล่าวได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ซึ่งต่อมาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้สานต่อพระปณิธานนี้เป็น หน่วยแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอสว.)

หน่วยแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
(พอสว.)

25

- สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย
- สมาคมศิษย์เก่าพยาบาลศิริราช
- พระราชทานนามอาคารของสภาการพยาบาล
“นครินทร์ศรี”
- พระราชทานนาม วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
- พระราชทานนามเป็นชื่ออาคารของสถาบันการศึกษา
พยาบาล (อาคารพระศรีนครินทร์)
- ฯลฯ

26

ราชสกุล มหิดล ทรงสืบสานพระราชปณิธานของ สมเด็จพระ
ศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า
สมเด็จพระราชบิดา และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
ในการพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลให้ได้มาตรฐานสากล
เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสุขภาพของ
ประชาชนไทยอย่างต่อเนื่อง

27

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช

28

อาคารคณะพยาบาลศาสตร์ ปัจจุบัน (๒๕๒๕)

อาคารพระศรีพัชรินทร

อาคารพระศรีนครินทร์

อาคารมหิตลอุดลยเดช

ในปี ๒๕๔๓
คณะพยาบาลศาสตร์
มีดำริจะสร้างอาคารใหม่ทดแทน
อาคารพระศรีนครินทร์
ซึ่งเริ่มทรุดโทรมและมีประโยชน์
ใช้สอยน้อยไม่เพียงพอกับภารกิจ
และจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
สำนักไขพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมอย่างหาที่สุดมิได้
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานทุนทรัพย์จากกองทุน สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
เพื่อการก่อสร้างอาคาร "มหิตลอุดลยเดช - พระศรีนครินทร"
ณ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ภัทรมหาราชการุณย์

ห้องประชุมเป็นที่รำลึกถึงควมมีพระมหากรุณาของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้เป็นพระภัทรมหาราช

วันพยาบาลแห่งชาติ

วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

วันคล้ายวันพระราชสมภพ
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สืบสานพระกรุณธ์...
สู่วิชาชีพการพยาบาลและ
สุขภาพประชาชนไทย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงงานอย่างต่อเนื่องมานานกว่า ๔๐ ปี เพื่อการพัฒนาในมิติต่าง ๆ โดยเฉพาะคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกเพศทุกวัย ให้มีโภชนาการ สุขภาพ และสุขอนามัยที่ดี มีการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงศิลปวัฒนธรรม

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นนักพัฒนาตัวอย่าง ทรงห่วงใยทุกข์สุขของพสกนิกรทุกหมู่เหล่า “...แวดวงชีวิตของฉัน แต่ไหนแต่ไรมา มีอยู่สองประการ คือ วงวิชาการ และแวดวงครูบาอาจารย์ ผู้รู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งสายศิลปวัฒนธรรม และเทคโนโลยี กับอีกเรื่อง คือ การพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า งานที่เห็นพ่อแม่ทำมาตลอดตั้งแต่รู้ความ คือ การทำให้ผืนแผ่นดินและทุกคนในแผ่นดินมีความเจริญรุ่งเรือง เน้นหนักในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้ที่มีความทุกข์ยาก...”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเน้นการพัฒนาการศึกษา ด้วยทรงมีพระราชดำริว่า “... การศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ตลอดจนความประพฤติและคุณงามความดีของบุคคล ให้ดำรงอยู่ในสังคมและโลกได้อย่างมั่นคง มีความสงบร่มเย็นได้ แม้ว่าโลกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเพียงใดก็ตาม...”

พระราชกรณียกิจเพื่อสุขภาพประชาชนไทย

- อุทยานิภา ผู้อำนวยการสภาภาษาชาติไทย
- ปี ๒๕๒๓ สมเด็จพระเทพรัตนฯ ทรงริเริ่มโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นทุรกันดาร ให้เด็กนักเรียนได้กินอาหารที่เพียงพอกับความต้องการ ได้พลังงาน โปรตีน วิตามิน และเกลือแร่ เป็นการแก้ไขและภาวะทุพโภชนาการในเด็ก ทรงเริ่มทดลองใน ๓ โรงเรียนสังกัด ตชด.
- ปี ๒๕๕๗ โครงการครอบคลุม ๕๔ จังหวัด ในสถานศึกษา ๘๒๕ แห่ง มีนักเรียน ๑๒๑,๐๘๗ คน แยกเป็นโรงเรียนสังกัด ตชด. ๑๙๖ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๐๑ แห่ง ศูนย์การเรียนรู้ของสำนักงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ๒๗๙ แห่ง และโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ
- ครูในโรงเรียนได้รับพระราชทานทุนให้ศึกษาเพิ่มเติม

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

พระราชกรณียกิจเพื่อสุขภาพประชาชนไทย

- ทรงมีพระราชดำริให้โรงเรียนเป็น “ศูนย์ของการพัฒนาและขยายผลสู่ชุมชน” โดยโรงเรียนทำหน้าที่ร่วมกับชุมชน มีภาครัฐให้การสนับสนุน เช่น การจัดการให้มีศูนย์ดูแลเด็กและผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุที่ยังแข็งแรง ช่วยดูแลเด็กเล็ก ชื่อว่า “ศูนย์วัยตัวมเต็มเลี้ยงด้วยเตาและตะ”
- โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กนักเรียนฯ ยังขยายผลไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศในอาเซียน ได้แก่ ลาว เวียดนาม กัมพูชา เวียดนาม มองโกเลีย ภูฏาน บังคลาเทศ อินโดนีเซีย ติมอร์ตะวันออก และฟิลิปปินส์
- โครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยของแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร เพื่อให้แม่และเด็กได้รับบริการทางด้านอนามัยอย่างเหมาะสม และโภชนาการที่ถูกต้อง
- พ.ศ. ๒๕๓๓ องค์ประธานคณะกรรมการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีนแห่งชาติ—มีผลต่อการพัฒนาชาวปัญญาของประชากรไทย

พระราชกรณียกิจเพื่อสุขภาพประชาชนไทย

- โครงการหน่วยทันตกรรมพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เกิดขึ้นเนื่องจากพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรที่อยู่ห่างไกลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในความรับผิดชอบของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการหน่วยทันตกรรมพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และทรงโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ตราสัญลักษณ์สำนักงานโครงการสวนพระองค์ เป็นตราสัญลักษณ์ประจำหน่วยทันตกรรมพระราชทานฯ
- ปี ๒๕๕๓ หน่วยทันตกรรมพระราชทานและทันตกรรมเคลื่อนที่ซึ่งเป็นหน่วยงานภายในคณะทันตแพทยศาสตร์ได้รับการยกระดับขึ้นเป็น ศูนย์ทันตกรรมพระราชทานและทันตกรรมเคลื่อนที่ และได้รับพระราชทานนามจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ว่า “ศูนย์ทันตกรรมพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี”

สมเด็จพระเทพฯ กับศิริราช

- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นองค์ประธานคณะกรรมการจัดหาทุนเพื่อสร้างอาคารต่าง ๆ ในโรงพยาบาลศิริราช เพื่อรองรับจำนวนผู้ป่วยที่เพิ่มมากขึ้นตามเวลา ทำให้สามารถให้บริการผู้ป่วยได้มากขึ้นทั้งจำนวนและคุณภาพการบริการ เสด็จฯ ทรงวางศิลาฤกษ์ และเสด็จฯ ทรงเปิดอาคารเมื่อดำเนินการสร้างเสร็จเรียบร้อย อาคารต่าง ๆ ดังกล่าว อาทิ
 - ดิگสยามมินทร์ เพื่อเป็นอนุสรณ์ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสฉลองครบ ๑๐๐ ปี ของการก่อตั้งโรงพยาบาลศิริราช
 - ดิกลิขิตพระเกียรติ ในวโรกาสหม่อมราชวงศ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี
 - สถาบันการแพทย์สยามินทราธิราช
 - อาคารนวมินทรพิตร์ ๘๔ พรรษา
- องค์ประธานศิริราชมูลนิธิ
- เสด็จฯ ทรงเปิดประชุมวิชาการประจำปี อย่างต่อเนื่อง

สืบสานพระกรุณย์... สู่วิชาชีพการพยาบาลไทย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกช่วงวัยให้มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ การดูแลสุขภาพรวมทั้งการรักษาพยาบาลจึงถือเป็นเรื่องสำคัญ ทรงสนับสนุนความเจริญก้าวหน้าของวิชาชีพการพยาบาล และพระราชทานขวัญกำลังใจแก่พยาบาลวิชาชีพมาโดยตลอด

54

พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนฯ ราชสุดา สยามบรมราชกุมารี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการพยาบาล มีมาตั้งแต่ครั้งยังทรงดำรงพระอิสริยยศเป็น “สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินทรเทพรัตนสุดาฯ”

เสด็จ พระราชทานอนุปริญาบัตรฯ พยาบาลศิริราช
ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๙-๒๕๒๑

55

“... การพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีคุณประโยชน์แก่มวลมนุษย์ และสังคมส่วนรวม... ผู้ทำหน้าที่พยาบาลมีความสำคัญต่อชีวิตคนไข้ เพราะได้อยู่ใกล้ชิดตลอดเวลา คุณความดีของท่านเป็นหัวใจของวิชาชีพการพยาบาล ขอให้ท่านภูมิใจที่ได้ปฏิบัติหน้าที่อันเป็นประโยชน์ บำบัดโรคร้ายอันเป็นความทุกข์ของมนุษย์ การอุทิศตนเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เช่นนี้ มีคุณค่าแก่การยกย่องสรรเสริญ...”

“...พยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องเสียสละทั้งกำลังกายและกำลังใจในการทำงาน เนื่องจากต้องคลุกคลีอยู่กับความเจ็บไข้ อารมณ์อันแปรปรวนได้ง่ายของคนเจ็บ พยาบาลจึงเป็นบุคคลที่ต้องใช้ความรู้ที่ร่ำเรียนมาควบคู่ไปกับจิตใจอันเปี่ยมด้วยความเมตตาและความมุ่งมั่นในการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ผู้ได้รับทุกข์จากความเจ็บไข้...”

เสด็จ พระราชทานอนุปริญาบัตรพยาบาล สภากาชาดไทย

“...การพยาบาล เป็นวิชาชีพที่มีคุณประโยชน์ต่อปวงชน บรรดาพยาบาลทั้งหลายมีหน้าที่อันสำคัญยิ่งเกี่ยวกับชีวิตของมนุษย์ ต้องช่วยเหลือในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ผู้ป่วยเจ็บ ผู้อ่อนแอ พิการ และทุพพลภาพ ต้องทำหน้าที่เป็นผู้คอยปลอบประโลมใจและเป็นที่พักของผู้ที่มีความทุกข์ ทั้งยังเป็นพลังที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีพลานามัยสมบูรณ์ กินดีอยู่ดี มีความผาสุก ผู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ครบถ้วนดังกล่าว ย่อมขึ้นอยู่กับผลแห่งการกระทำของแต่ละคน พยาบาลจะต้องเป็นผู้ที่ยึดมั่นในคุณธรรมอันดีงาม มีเมตตาธรรมประจำใจ มีความเสียสละ อดทนต่อความยากลำบากทั้งปวง สิ่งเหล่านี้เป็นการปฏิบัติที่ยากยิ่งก็จริงอยู่ แต่ขอให้ทุกคนพึงตระหนักว่าการกิจที่ท่านจะต้องปฏิบัติในกาลข้างหน้า เป็นสิ่งที่มีคุณค่าควรแก่การยกย่องสรรเสริญ และเป็นที่น่าภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้น อย่าได้ละเลยต่อหน้าที่หรือมีการทอดทิ้ง ขอให้ช่วยกันปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ท่านก็จะประสบความสำเร็จในชีวิต และถือได้ว่าเป็นผู้กระทำคุณประโยชน์ต่อสังคมด้วยผู้หนึ่ง...”

“...สำหรับพยาบาลนั้น มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ เริ่มตั้งแต่เกิดจนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายของชีวิต จะเห็นได้ว่า พยาบาลจะเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ผู้ป่วยเจ็บหรือผู้ประสพภัย ให้กลับฟื้นคืนดี หายจากโรคภัยไข้เจ็บและฟื้นความทุกข์ทรมาน ช่วยชี้แนะให้ ประชาชนรู้จักวิธีการป้องกันความเจ็บป่วย และระวังรักษา สุขภาพของตน และครอบครัวให้แข็งแรงอยู่เสมอ เมื่อประชาชน ส่วนใหญ่มีสุขภาพสมบูรณ์ ประเทศชาติก็จะเจริญก้าวหน้า ปลอดภัย และมีเสถียรภาพที่มั่นคง ทุกคนก็จะได้รับความสงบสุข ฉะนั้น ขอให้ทุกคนตระหนักถึงภารกิจที่สำคัญนี้และปฏิบัติงานใน หน้าที่รับผิดชอบ โดยยึดมั่นในหลักมนุษยธรรม เมตตาธรรม และจริยธรรมแห่งวิชาชีพของตนตลอดไป...”

เสด็จ พระราชทานปริญญาบัตร สภาอากาศ

“...เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า วิชาชีพพยาบาลนั้นเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ มี ประโยชน์เปี่ยมไปด้วยบุญด้วยกุศล แต่ก็เป็งานหนัก เพราะจะต้องอุทิศ ตน อุทิศเวลา แม้กระทั่งความสุขส่วนตัว เพื่อสงเคราะห์ผู้อื่น อยู่ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้ ผู้สามารถประกอบวิชาชีพพยาบาลได้ยั่งยืนและ ก้าวหน้า จึงต้องมีความพร้อมอย่างน้อยสามประการ ประการแรก คือ ความพร้อมในความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์อันชัดเจนในสาขา วิชาชีพของตน ประการที่สอง คือ ความพร้อมในการที่จะทำงานด้วยความอดทน เสียสละ ด้วยความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ ประการที่สาม คือ ความพร้อมทางจิตใจที่มั่นอยู่ในความเมตตากรุณา ปราศรณาที่จะช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ทานทั้งหลายต่างศึกษา สำเร็จเป็นบัณฑิตพยาบาล จึงควรอย่างยิ่งที่จะฝึกฝนอบรมตนเองให้มี คุณสมบัติพร้อมทั้งสามประการ...”

เสด็จ พระราชทานปริญญาบัตร สภาอากาศ

“... งานพยาบาลเป็นงานหนัก และเป็นงานที่เกี่ยวข้องด้วย ชีวิตคน ผู้จะเป็นพยาบาลจึงต้องประกอบด้วยคุณสมบัติสำคัญ ๓ ประการ คือ คุณวุฒิ คุณลักษณะ และคุณธรรม คุณวุฒิ ได้แก่ ความรู้ความสามารถในด้านวิชาการพยาบาลและทักษะ ในวิชาชีพ คุณลักษณะ คือ ความเป็นผู้มีใจความอดทน หนักแน่น เสียสละ ความมีจิตสำนึกสูงต่อหน้าที่และความรับผิดชอบ ส่วน คุณธรรม คือ ความเป็นผู้มีจริยธรรม เมตตาธรรม และ มนุษยธรรม ความมีจิตใจเอื้ออาทรต่อผู้เจ็บป่วย ผู้ที่มี คุณสมบัติครบถ้วนดังที่กล่าวมา จึงจะได้ชื่อว่าเป็นพยาบาลที่ดี ประสบความสำเร็จในวิชาชีพอย่างสมบูรณ์...”

เสด็จ พระราชทานประกาศนียบัตรพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

พ.ศ. ๒๕๐๖ (พ.ศ. ๒๕๐๖) สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชทาน ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ พยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ กรุงเทพมหานคร วันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๖

เสด็จ พระราชทานประกาศนียบัตรพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

“... การพยาบาล เป็นวิชาชีพที่ให้คุณประโยชน์อย่างมหาศาลแก่มนุษยชาติ พยาบาลสามารถบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมได้มากที่สุดโดยเฉพาะสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน ซึ่งเต็มไปด้วยความสับสน วุ่นวาย เนื่องจากสังคมขยายตัวรวดเร็วเกินไป มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น เป็นเหตุให้สถิติผู้ป่วยเจ็บด้วยโรคและอุบัติเหตุต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัวไปด้วยแล้ว พยาบาลก็ยิ่งมีความสำคัญ และเป็นประโยชน์แก่สังคมมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่วิทยาการด้านการพยาบาลจะได้รับการปรับปรุงให้เจริญขึ้น เพื่อเสริมสร้างพยาบาลให้ดีพร้อม จะได้อำนวยความสะดวกแก่ส่วนรวมได้อย่างแท้จริง ฉะนั้น การที่ทุกท่านได้สำเร็จการศึกษาแล้วก็นับว่า เป็นผู้มีความสมบูรณ์ของพยาบาลครบถ้วน ขอให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามารถ เป็นพยาบาลที่มีความประพฤติดี มีใจเมตตากรุณา มีกิริยามารยาทนุ่มนวล วาจาไพเราะอ่อนหวาน อยู่เสมอ จะช่วยให้ผู้ป่วยและผู้พบเห็นเกิดความชื่นชม ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบสูงให้สมกับความไว้วางใจของแพทย์ ญาติ และผู้ป่วย ที่ได้มอบชีวิตไว้กับท่าน คุณความดีของท่านเป็นหัวใจของวิชาชีพพยาบาล ขอให้ท่านทั้งหลายจงภูมิใจที่ได้ปฏิบัติหน้าที่อันเป็นประโยชน์ บำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่มวลมนุษย์ การอุทิศตนบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวมเช่นนี้ มีคุณค่าควรแก่การยกย่องสรรเสริญอย่างยิ่ง...”

เสด็จ พระราชทานประกาศนียบัตรพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

“...การเป็นพยาบาลที่ดีนั้น มิใช่ของง่ายและเป็นกันได้ทุกคน เพราะจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรมสูง กอปรด้วยความเมตตา กรุณาต่อผู้เจ็บป่วย มีกิริยามารยาทและวาทะที่สุภาพ อ่อนหวาน นุ่มนวล นอกจากนี้ยังต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพราะการปฏิบัติงานของพยาบาลนั้นจะต้องติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ตลอดจนผู้เจ็บป่วย ญาติและประชาชนทั่วไป ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าภาระทุกอย่างของพยาบาลนั้นอยู่ในสายตา และความสนใจของประชาชนตลอดเวลา ฉะนั้น ทุกคนที่ศึกษาวิชาพยาบาล ข้าพเจ้าถือว่า มีใจพร้อมแล้วที่จะอุทิศตนเอง เพื่อเพื่อนมนุษย์อย่างแท้จริงโดยมิเห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ข้าพเจ้าจึงขอให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนในวันนี้ พึงระลึกในข้อนี้ไว้เสมอพยายามประพฤติปฏิบัติตนแต่ในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม ปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาลด้วยความรับผิดชอบ ด้วยจิตสำนึกของการเป็นพยาบาลที่ได้รับความไว้วางใจ ให้สมกับที่ผู้เจ็บป่วยได้ฝากชีวิตไว้ให้อยู่ในความดูแล ทั้งนี้เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิตการเป็นพยาบาลที่ประชาชนรัก และยกย่องสรรเสริญ นำชื่อเสียงมาสู่วงศ์สกุลของท่าน และกรมตำรวจสืบไป...”

เสด็จ พระราชทานปริญญาบัตรพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

“...เป็นที่ทราบกันดีว่า งานพยาบาล เป็นงานที่ผู้ปฏิบัติจะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีความอดทนสูง กอปรด้วยคุณธรรมความมีน้ำใจ เอื้ออาทรต่อผู้เจ็บป่วย และต้องมีกิริยา วาจาสุภาพนุ่มนวล มีมนุษยสัมพันธ์ดี เพราะจะต้องติดต่อประสานงานกับผู้ร่วมงาน ผู้ป่วย และญาติอยู่ตลอดเวลา สามารถนำศาสตร์สาขาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้กับงานประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสภาวะการป่วยไข้ และความต้องการของผู้ป่วยแต่ละราย นอกจากนี้ยังจะต้องรู้จักสังเกต สอบถาม เข้าใจปัญหาและสามารถแก้ไขปัญหา หรือให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง ทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ เพื่อให้เขาเหล่านั้นคืนสู่สภาพปกติได้โดยเร็วที่สุด...”

เสด็จ พระราชทานประกาศนียบัตรพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

เสด็จ พระราชทานปริญญาบัตรพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

“...ผู้ทำหน้าที่พยาบาล มีหน้าที่ดูแลอำนวยความสะดวกสบายแก่ผู้ป่วย โดยเฉพาะท่านเป็นผู้เป็นพยาบาลทหารบก ท่านมีหน้าที่ดูแลทหารซึ่งบาดเจ็บจากการคุ้มครองป้องกันภัยให้แก่ประเทศชาติ เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพของกองทัพบกให้แข็งแกร่ง การกิจดังกล่าวมิใช่อยู่นิ่งจำกัด แต่รวมไปถึงบริการแก่ครอบครัวและชุมชนทั่วไป นับเป็นภาระที่หนัก ขอให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกท่าน จงนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ไปใช้ปฏิบัติหน้าที่ให้บังเกิดผลสูงสุด จงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอดทน เสียสละ มีเมตตา กรุณาต่อผู้ป่วยเจ็บอย่างแท้จริง อันจะเชิดชูคุณความดีของตน และวิชาชีพพยาบาล ให้มีเกียรติคุณตลอดไป จงปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ของโลก พยายามแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของตนเองตลอดเวลา จนเป็นกำลังของประเทศชาติในอนาคต...”

เสด็จ พระราชทานปริญญาบัตรพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

“...พูดถึงพยาบาล ทุกคนคงจะเข้าใจไปทางเดียวกันว่าหมายถึงผู้มีเมตตา กรุณา อดทน และเสียสละ มีกิริยามารยาทและวาจาที่สุภาพอ่อนหวาน นุ่มนวลต่อผู้ป่วย เมื่อพูดว่าทหารก็ต้องหมายถึงความเข้มแข็ง อดทน เสียสละ เช่นเดียวกัน ดังนั้น เมื่อทุกท่านเป็นทั้งพยาบาลและทหารนั้น ก็ต้องมีความอดทนและเสียสละมากขึ้นอีกเป็นเท่าตัว เท่าที่ทราบกันอยู่โดยทั่วไปว่าภารกิจของโรงพยาบาลของกองทัพบกนั้น มิใช่ให้บริการรักษาพยาบาลทหารผู้ป่วยเจ็บเท่านั้น ยังให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปด้วย นับได้ว่าเป็นภารกิจที่หนัก ข้าพเจ้าจึงเชื่อว่าทุกคนคงมีใจที่พร้อมแล้วที่จะอุทิศตนเองเพื่อดูแลเพื่อนมนุษย์ที่เจ็บป่วยโดยมิเห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย...”

เสด็จ พระราชทานประกาศนียบัตรพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

เสด็จ พระราชทานประกาศนียบัตรพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

“...ท่านทั้งหลายที่สำเร็จการศึกษาในวันนี้ ได้ใช้เวลาในการศึกษาอบรมมาเป็นระยะเวลาพอสมควร ย่อมจะมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ในการที่จะให้และนำบริการไปสู่ประชาชน เพราะพยาบาลเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดูแล ให้การรักษาพยาบาลผู้ป่วย ผู้ช่วยตนเองไม่ได้ จึงต้องเป็นผู้ที่มีการตัดสินใจที่ดีและฉับพลัน มีความเข้าใจเทคนิคต่าง ๆ ทางการแพทย์และพยาบาล รักษาไว้ซึ่งจริยธรรมอันดี จึงจะสามารถปฏิบัติกรพยาบาลต่อผู้ป่วยทั้งทางร่างกาย และจิตใจได้อย่างดี นอกจากนั้นพยาบาลยังต้องมีความอดกลั้นต่อความไม่รู้อะไรของผู้ป่วย ในการที่จะแนะนำให้กำลังใจ เพื่อช่วยบรรเทาและบำบัดความเจ็บป่วยนั้น

ข้าพเจ้าขอให้ผู้สำเร็จการศึกษาในวันนี้ทุกคน จงตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความรู้ ความสามารถ ยึดมั่นในความเมตตา กรุณาเป็นคุณธรรมประจำใจ หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ขอให้ท่านทั้งหลายภูมิใจในวิชาชีพของท่าน และดำรงตนตามคำปฏิญาณที่ได้ให้ไว้ต่อที่ประชุมนี้ตลอดไป...”

เสด็จ พระราชทานประกาศนียบัตรพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

“...พยาบาลมีบทบาทในการให้การพยาบาลผู้ป่วยเจ็บ โดยไม่เลือกชาติ ชั้น วรรณะ ในสถานการณ์และสภาพความป่วยไข้ที่แตกต่างกัน ฉะนั้น พยาบาลจะต้องมีความรู้ความสามารถ การตัดสินใจ มีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบ และพยาบาลยังต้องมีจิตใจเมตตากรุณา ไม่รังเกียจการปฏิบัติต่อผู้ป่วยในสภาพของโรคและร่างกายอันเป็นที่น่าเศร้าหมอง เอาใจเขามาใส่ใจเรา ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม มีความอดกลั้น อดทน ทั้งเต็มใจที่จะอุทิศเวลา กำลังกาย กำลังใจ ช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ของผู้ป่วยทุกคน การปฏิบัติงานพยาบาลจึงมิใช่ของง่าย ท่านทั้งหลายไม่ควรประมาท ควรตั้งใจให้มั่นคง ไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคนานาประการ อันอาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ยิ่งกว่านั้นขอให้ถึงผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร ห่างไกลความเจริญ เขาเหล่านั้นกำลังรอคอยรับบริการความช่วยเหลือจากท่าน

ขอให้ทุกคนตั้งใจปฏิบัติหน้าที่โดยเต็มกำลังความรู้ ความสามารถ พยายามปรับปรุงพัฒนาตนเองอยู่เสมอ จงภูมิใจในวิชาชีพของท่าน ตั้งใจบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม ...”

เสด็จ พระราชทานประกาศนียบัตรพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

“... กระทรวงสาธารณสุขได้เริ่มมีสถาบันการศึกษาวิชาพยาบาลมาเป็นเวลานาน และได้พยายามพัฒนาให้เจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน นับว่าผู้ริเริ่มในอดีตเห็นการณ์ไกล ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ และสภาพสังคมในอดีตจนถึงปัจจุบันได้ผลดี และนำชมเชยยิ่ง อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันประเทศไทยก็ยังประสบปัญหาการขาดแคลนพยาบาล ที่จะให้บริการประชาชนได้ทั่วถึง ในท้องถิ่นชนบท ทุรกันดาร ซึ่งมีสถานบริการด้านสาธารณสุข และผู้ให้บริการพยาบาลที่มีความรู้ผู้น้อยมาก หรือบางแห่งไม่มีเลย ขอให้ผู้สำเร็จการศึกษาตระหนักถึงปัญหาในข้อนี้ด้วย เพราะผู้ซึ่งสุขภาพอนามัยดีเยี่ยมเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาบ้านเมืองต่อไป ท่านที่ทำหน้าที่ตามความรู้ความสามารถที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาอย่างเต็มที่ ช่วยเหลือผู้ป่วยโดยไม่เลือกชาติ ชั้น วรรณะ ไม่ว่าจะอยู่ในเขตเมืองหรือชนบท มีความคิดริเริ่มพัฒนางานในความรับผิดชอบให้เจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ ท่านย่อมได้ชื่อว่า เป็นผู้ช่วยพัฒนาสังคมและประเทศชาติได้ทางหนึ่ง...”

เสด็จ พระราชทานประกาศนียบัตรพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

เสด็จ พระราชทานปริญญาบัตร ม.มหิดล

เสด็จ เป็นองค์ประธาน
ในการเปิดประชุมวิชาการระดับชาติ และ
นานาชาติ ที่จัดโดยองค์การวิชาชีพการพยาบาล
และสถาบันการศึกษาพยาบาล มาอย่างต่อเนื่อง

เสด็จ เปิดการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ ๖
วันศุกร์ที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๒

“...กิจการพยาบาลได้ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง และเจริญก้าวหน้าเป็นลำดับ มา นับว่าสมาคมพยาบาลเป็นศูนย์รวมพลังพยาบาลที่ได้ช่วยทำคุณประโยชน์แก่สังคมเป็นอย่างมาก ในโอกาสที่บรรดาสมาชิกพยาบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการพยาบาลทั้งหลายมาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ ข้าพเจ้าใคร่ขอฝากข้อสังเกตบางประการ เพื่อมาเป็นข้อคิดและหาแนวทางในการปฏิบัติต่อไป... ในฐานะที่ท่านได้ทำงานติดต่อกับใกล้ชิดกับผู้ป่วย ครอบครัว และประชาชนโดยทั่วไป นอกจากจะดูแล ช่วยเหลือผู้ป่วยเพื่อให้หายจากโรคภัยไข้เจ็บแล้ว ขอให้ช่วยกันเผยแพร่ความรู้ด้านสุขศึกษา และคำแนะนำแก่ประชาชน ให้รู้จักวิธีการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อป้องกันการเจ็บป่วย หรือเมื่อมีการเจ็บป่วยขึ้นแล้วให้มากยิ่งขึ้น สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ประชาชนมีสุขภาพดีขึ้น ในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชนนี้ จึงจำเป็นต้องศึกษาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหภาวะแวดล้อมของชุมชนด้วย และจะต้องทำงานร่วมกันเป็นคณะพยาบาลเป็นบุคคลสำคัญผู้หนึ่งในขณะพัฒนาชุมชน ที่จะช่วยกันปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาดัง ๆ ให้ลดน้อยลงได้...”

“...งานพัฒนาอนามัยเป็นงานที่จะต้องเปลี่ยนพฤติกรรมของคน ซึ่งเป็นงานที่ยากยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเขากำลังอยู่ในภาวะที่ท้อถอยหัวใจ และมีความเชื่อดั้งเดิมอยู่ ความนิยมชมชื่นโดยตรงต่อผลการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคของประชาชน จึงมักจะไม่ค่อยปรากฏต่อท่าน ฉะนั้นผู้ที่มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติบทบาทการป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพอนามัยอย่างจริงจัง จึงเป็นผู้ที่ได้สร้างกุศลอันแท้จริง ถ้าพยาบาลทุกท่านที่นั่นอยู่ ณ ที่นี้ จะร่วมกันสร้างปณิธานความเชื่อมั่นในเรื่องนี้ และสามารถนำไปปฏิบัติให้ได้จริงจังอย่างทั่วถึง ก็จะทำให้ “สุขภาพดีถ้วนหน้า” ของประชาชนไทย กลายเป็นความจริงได้...”

เสด็จ เปิดการประชุมวิชาการระดับชาตินานาชาติ

- การประชุมวิชาการฯ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
- การประชุมวิชาการนานาชาติทางการพยาบาลของสภากาชาดและสภาเสี้ยววงเดือนแดง ครั้งที่ ๑
- การประชุมวิชาการนานาชาติ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- การประชุมวิชาการนานาชาติ “พยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งเอเชีย ครั้งที่ ๑” จัดโดยคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับหน่วยงานอีกหลายแห่ง

โครงการพระราชดำริฯ

โครงการผลิตพยาบาลเพื่อพัฒนาสุขภาพประชาชนในจังหวัดชายแดนตามรอยสมเด็จพระเจ้า

- วัตถุประสงค์
 - เพื่อผลิตผู้ช่วยพยาบาลและพยาบาลวิชาชีพ สำหรับปฏิบัติงานในสถานบริการสุขภาพพระระดับปฐมภูมิ หรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในระดับตำบล ในจังหวัดชายแดนของประเทศ

โครงการพระราชดำริช (ต่อ)

เป้าหมาย

- ผลิตผู้ช่วยพยาบาลจำนวน ๑๖๙ คน สำหรับปฏิบัติงานในสถานบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิหรือโรงพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพในระดับตำบลที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจำนวนประมาณ ๑๔๐ แห่ง โดยแต่ละแห่งจะมีผู้ช่วยพยาบาล ๒ คน
- ผลิตพยาบาลวิชาชีพ จำนวน ๑๖๗ คน สำหรับปฏิบัติงานร่วมกับผู้ช่วยพยาบาลในสถานบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ หรือโรงพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพในระดับตำบล ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจำนวนประมาณ ๑๔๐ แห่ง โดยแต่ละแห่งจะมีพยาบาลวิชาชีพ ๑ คน
- ระยะเวลาดำเนินงาน ๗ ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๕-๒๕๖๑

โครงการพระราชดำริช (ต่อ)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- มีจำนวนบุคลากรทางด้านพยาบาลประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพและผู้ช่วยพยาบาล ปฏิบัติงานที่สถานพยาบาลสุขภาพระดับปฐมภูมิ หรือโรงพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพ ใกล้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อการดูแล และพัฒนาสุขภาพของประชาชนในจังหวัดชายแดน อันเป็นการเดินตามรอยพระบาทสมเด็จพระเจ้า

พระราชทานทุนส่งพยาบาลไปฝึกอบรม

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเล็งเห็นความสำคัญของการดูแลสุขภาพและการป้องกันความเสี่ยงจากการทำงานของพยาบาล รวมทั้งการเพิ่มพูนความรู้และทักษะการดูแลผู้ป่วยเฉพาะโรค จึงทรงพระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์ร่วมกับ Temasek Foundation และ Tan Tock Seng Hospital ในการส่งพยาบาลไปศึกษาดูงาน Occupational Health Safety for Nurses ณ โรงพยาบาล Tan Tock Seng ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์

พระราชทานทุนส่งพยาบาลไปฝึกอบรม

เสด็จ ทรงวางศิลาฤกษ์ และทรงเปิดอาคาร

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์ และทรงเปิดอาคารเรียนสำหรับจัดการศึกษาด้านการพยาบาล รวมทั้งอาคารอื่น ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับวิชาชีพการพยาบาลในทั่วทุกภูมิภาคอย่างต่อเนื่องนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งนับเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในวิชาชีพการพยาบาลและผู้เกี่ยวข้องอย่างหาที่สุคติได้

เสด็จ ทรงวางศิลาฤกษ์อาคาร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๒

90

เสด็จ ทรงเป็นประธานพิธีเททองหล่อพระพุทเจ้าฟ้าศิริราช (จำลอง)
ณ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

91

เสด็จ ทรงวางศิลาฤกษ์
อาคารมหิตลอดุลยเดช-พระศรีนครินทร์ ณ วิทยาเขตศาลายา
เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑

92

เสด็จ ทรงเปิดอาคารมหิตลอดุยเดช-พระศรีนครินทร์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา
เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖

93

94

เสด็จ ทรงเปิดวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง
เมื่อ วันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๓๓

เสด็จ ทรงเปิดอาคารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี
เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๓

เสด็จ ทรงเปิดอาคารอาคารมหามงกุฎราชานุสรณ์
ณ วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี
เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๖

เสด็จ ทรงเปิดวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุพรรณบุรี
เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๓

เสด็จ ทรงเปิดอาคารการุณยสภา วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๓

เสด็จ ทรงเปิดคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เสด็จ ทรงเปิด อาคารนครินทร์ศรี สภาการพยาบาล
เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑

เสด็จ ทรงเปิดพิพิธภัณฑ์พระปกเกล้า-รำไพ พรรณี เฉลิมพระเกียรติ
วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี
เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑

เสด็จ ทรงเปิด อาคารบรมราชชนนีศรีศตวรรษ
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๓

เสด็จ ทรงเปิด เฉลิมพระเกียรติ ๗ รอบ พระชนมพรรษา
ณ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครพนม
เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๖

รางวัลสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

105

ในวาระ ๑๐๐ ปี พระราชสมภพ
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๓

สภาการพยาบาลได้จัดตั้ง

มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

“รางวัลสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี”

เผยแพร่เกียรติคุณของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
ให้ปรากฏกว้างไกล

106

ผู้มีสิทธิ์ได้รับรางวัล

พยาบาลวิชาชีพ หรือกลุ่มพยาบาลวิชาชีพ ที่ประสบความสำเร็จ มีผลงานดีเด่นในการพัฒนาคุณภาพวิชาชีพการพยาบาลในด้านการปฏิบัติการพยาบาล และ/หรือ การวิจัย การศึกษา หรือการบริการ เป็นที่ประจักษ์แก่สังคมวิชาชีพ และสังคมทั่วไป ทั้งในระดับประเทศ และนานาชาติ

- ในช่วงเริ่มต้น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นประธานมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
- ต่อมาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรับเป็นประธานมูลนิธิรางวัลฯ เสด็จฯ เป็นองค์ประธานในการประชุมพิจารณาตัดสินผู้สมควรได้รับรางวัล และเสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานรางวัลเป็นประจำทุกปีมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ จนถึงปัจจุบัน

การประชุมรางวัลสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

รองศาสตราจารย์ ดร. วิเชียร ทวีลาภ ผู้ได้รับพระราชทานรางวัลประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕

พระราชทานรางวัลสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี แก่ศาสตราจารย์ ดร. ชีลา ดินอทเช ทลู ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗

พระราชดำรัส

“...วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับระบบสุขภาพของประเทศในปัจจุบัน เกือบทุกประเทศในโลกยอมรับว่า พยาบาลเป็นบุคลากรกลุ่มใหญ่ในระบบบริการด้านสุขภาพ เป็นแรงสำคัญที่ช่วยผลักดันให้นโยบายสุขภาพของชาติบรรลุเป้าหมาย และองค์ความรู้ทางการพยาบาล เป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปใช้เป็นพื้นฐานการพัฒนาให้เกิดสังคมสุขภาพ

การพัฒนาคุณภาพงานบริการพยาบาลให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้าน บุคลากรพยาบาลต้องมีความรู้และประสบการณ์ มีระบบการบริหารจัดการที่ดี สิ่งสำคัญที่สุด คือ ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการค้นคว้าวิจัย ในการวางแผนนโยบาย การวางแผนและการปฏิบัติ ประทับกับผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความเสียสละ มีสติปัญญา และความรู้ สามารถร่วมมือประสานงานและสร้างเครือข่ายทั้งระดับชาติและนานาชาติ จึงจะทำให้การพัฒนาประสบความสำเร็จ...”

การถวายรางวัลและตำแหน่งเกียรติยศ

รางวัลรามอนแมกไซไซ ด้านบริการสาธารณะ

การถวายรางวัลและตำแหน่งเกียรติยศ

- โสภเกียรติยศผู้นำดีเด่น ผู้อุทิศตนเพื่อโครงการกำจัดโรคขาดสารไอโอดีนอย่างยั่งยืนในประเทศไทย
- ทูตพิเศษของโครงการอาหารโลกแห่งสหประชาชาติ
- ทูตสันถวไมตรีแห่งองค์การศึกษาและวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ
- รางวัลอินทิรา คานธี ด้านสันติภาพการลดอาวุธและการพัฒนา
- รางวัลพิเศษสมานพันธ์โกชนาการนานาชาติ
- มหาวิทยาลัยหลายแห่งทั้งในเอเชีย ยุโรป และสหรัฐอเมริกา ถวายปริญญา กิตติมศักดิ์ สาขาการพัฒนาศึกษา การพัฒนามนุษย์ และการพัฒนา สาธารณสุข

ทรงรับการทูลเกล้าฯ ถวาย
ปริญญาพยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

ปริญญาพยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยมหิดล ๒๕๔๗

ปริญญาพยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ๒๕๕๑

ปริญญาพยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ๒๕๕๔

ปริญญาพยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๕๗

ทุน “มูลนิธิสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า”

121

ทุนมูลนิธิสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงอนุสรณ์คำนึง และทรงสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ในการพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลให้ได้มาตรฐานสากล โดยจัดตั้งทุนมูลนิธิสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า เพื่อส่งพยาบาลไปศึกษาต่อต่างประเทศ โดยเริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ เป็นต้นมา

122

ผู้ได้รับพระราชทานทุน “มูลนิธิสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า” เข้าเฝ้าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อกราบบังคมทูลลาไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

123

ทรงรับเป็นองค์ประธานที่ปรึกษา

หอพระราชประวัติศรีสวรินทิราราชกัณฑ์

หอพระราชประวัติบรมราชบุพการีกิตติประกาศ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นองค์ปาฐก
ปาฐกถาเกียรติยศ คุณหญิงพัฒนาภรณ์พิทยาเกท
เพื่อเฉลิมพระเกียรติ ๑๕๐ ปี พระราชสมภพ สมเด็จพระศรีสวรินทิรา
บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า

129

เนื้อหาสำคัญที่ทรงบรรยายในปาฐกถา

“ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มากล่าวปาฐกถาคุณหญิงพัฒนาภรณ์พิทยาเกท ทั้ง ๆ
ที่ไม่ได้เป็นพยาบาล และคิดว่าความสามารถด้านนี้น่าจะไม่มี แต่ข้าพเจ้ารู้จัก
พยาบาลมามากมาย รวมทั้งคนที่เลี้ยงดูมาก็ล้อมรอบด้วยพยาบาลจนบัดนี้ ทำให้
ได้รู้จักคุณหญิงพัฒนาภรณ์พิทยาเกท เนื่องจากพี่เลี้ยง 2 คน คือ ท่านผู้หญิง
พรสม กุณทลจินดา ซึ่งถ้าอยู่ขณะนี้อายุจวน ๆ จะ 100 ปี และท่านผู้หญิงวิไล
อมตยกุล อายุก็ไล่ ๆ กัน 2 ท่านนี้เรียกท่านว่าคุณครูจ่านง เมืองแมน และ
บุตรชายของท่าน คือ ศาสตราจารย์เทพพนม ก็ได้ช่วยเหลือในกิจการต่าง ๆ
ของข้าพเจ้า และได้พบกันเป็นประจำ และแม้แต่ในวันนี้ถึงแม้จะไม่สบายก็ให้
เกียรติมาในวันนี้ด้วย...”

เนื้อหาสำคัญที่ทรงบรรยายในปาฐกถา

“หม่อมฉันทำในทาง Brain และเรื่องคนบ้า กับคนติดเหล้าหรือฝิ่นและยาต่าง ๆ วิธี
พยาบาลและรักษา งานหนักมากกว่าอย่างอื่น แต่หม่อมฉันชอบมาก เวลาทำงานที่
โรงพยาบาลคนบ้า ทำให้คิดถึงโรงพยาบาลปากคลองสานเมืองเรา สงสารพวกคนเสีย
จริตที่ต้องเป็นแบบนั้นที่นี้คงมีคนบ้ามากกว่าเมืองไทยมาก...”

“... ดูแล้วเมืองไทยน่าจะจะมีมากไม่น้อย โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา คนไข้เต็มอยู่
เรื่อย และต้องสร้างตึกใหม่ ไม้พอ และที่ทราบเพราะไปช่วยอยู่ทางนั้นบ้าง เนื่องจาก
คิดว่าอย่างศิริราชหากคนไข้ไปป่วยแล้ว ก็รู้สึกว่าจะบริจาคเพราะรักษาดี ส่วนคนบ้า
เป็นเรื่องรักษาไม่หาย หรือหายแล้วก็ไม่อยากประกาศตน ทำให้หาทุนผู้ช่วยเหลือได้
ยาก ตอนนั้นมีผู้ที่เป็นลูกหลานคุณหมอเก่า ๆ คือ คุณหลวงวิเชียร มีเจตน์จำนองจะ
บริจาคทุนสงเคราะห์ที่โรงพยาบาลศิริราช เลยกบอกเขาว่าโรงพยาบาลของต้นตระกูล
ทำงานอยู่ หายากกว่า ก็โปรดให้ช่วยทางนั้น ชดเชยโรงพยาบาลศิริราชไปนิดนึง แต่ว่า
คิดดูน่าสงสารเหมือนที่คุณหญิงพัฒนาภรณ์พิทยาเกทพูดนี้...”

เนื้อหาสำคัญที่ทรงบรรยายในปาฐกถา

“...เรื่องพยาบาล ท่านได้ส่งนักเรียนทุนไปหลายคน ดังที่กล่าวแล้ว คือ สมเด็จพระ
ศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงศึกษาวิชาพยาบาล ทรงเรียนในประเทศไทย
ไทยและส่งไปต่อที่สหรัฐอเมริกา จากการศึกษาที่ทรงเรียนพยาบาล ท่านก็ไม่ได้
กลับมาปฏิบัติหน้าที่พยาบาลอย่างคนอื่น ปัจจุบันถือเป็นหน้าที่ใหญ่แต่มีหน้าที่
ส่งเสริมแนะนำ คือ จะเป็นพยาบาลหรือไม่เป็นพยาบาลก็ได้ แต่ผลักดันให้เกิด
การศึกษาขึ้น ถือว่าเป็นผู้มีความสำคัญ องค์การยูเนสโก ประกาศให้เป็นบุคคล
สำคัญของโลก ผู้มีผลงานดีเด่น ด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ประยุกต์ การ
พัฒนามนุษย์ สังคมและสิ่งแวดล้อม เขาจะมีหลายแขนง ของสมเด็จพระยา สมเด็จพระ
พระพันวัสสาฯ นับว่ามีครบทุกหัวข้อ แปลกกว่าคนอื่น...”

เนื้อหาสำคัญที่ทรงบรรยายในปาฐกถา

“...ท่านผู้หญิงพั้ว ได้เขียนเรื่องผดุงครรภ์ ทารกต้องการอะไรบ้าง สอนเรื่องนี้จริง ๆ ต่อมาเขียนเรื่องกิริยามารยาท อันนั้นข้าพเจ้าได้รับลิขสิทธิ์ ใครจะพิมพ์เรื่องนั้น เขาจะมาขอยู่เป็นประจำ มีภาพการดูแลเด็กของนักเรียนพยาบาลในอดีต มีการสอนทั้งพยาบาลและต่อมามีการสอนมารดาหรือผู้ที่สนใจในเรื่องการเลี้ยงเด็ก บางครั้งอาจารย์ก็บ่นว่าผู้ที่มาเรียนไม่ใช่มารดาหรือพยาบาล เพราะจะเป็นผู้เลี้ยงเด็กของบริษัท แต่ก็ไม่ใช่ เพราะถ้าเลี้ยงเด็กบริษัทสามารถเลี้ยงได้ถูกต้องก็เป็นบุญของผู้ถูกเลี้ยง เรื่องการพยาบาลการเลี้ยงดูเด็กเป็นเรื่องสำคัญ ที่ต้องถูกอนามัย การกิน การอยู่ การนอน ความสะอาดหลาย ๆ อย่าง ถ้าไม่มีผู้แนะนำจะทำไม่ถูก ท่านผู้หญิงก็จะทำสถานอนุบาลเด็กอ่อน ท่านก็ทรงส่งเสริมช่วยเหลือให้คำจุนได้ ...”

เนื้อหาสำคัญที่ทรงบรรยายในปาฐกถา

“... ข้าพเจ้าอยู่กับพยาบาลมาตั้งแต่เกิด จะเห็นว่าพยาบาลมีบทบาทได้สารพัด ต้องเลี้ยงเด็กให้ร่างกายสมบูรณ์ สะอาด นอกจากนั้นจิตใจมีคุณธรรม ใฝ่รู้ มีวิชาการต่าง ๆ บางคนมีความสามารถพิเศษ เช่น อาหาร งานฝีมือ ต้องทำ สังเกตดูพยาบาลตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินมาทำการฝีมือเก่ง เรื่องอาหารต้องเกี่ยว สมเด็จพระเจ้าเวลาไปเรียน ท่านต้องเรียนเรื่องโภชนาการก่อน เพราะจะได้บอกได้ว่าคนเป็นโภชนาการหรือโภชนบำบัด พยาบาลต้องดู คุณสมบัติสำคัญ คือ ต้องสังเกตผู้ที่อยู่ในการบริหาร การช่างสังเกตไม่ใช่แค่พยาบาลต้องมี ทุกคนควรจะมี ถ้ามีได้จะทำให้ทำงานได้ อย่างผู้ป่วย มีสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลง คนที่เห็นที่อยู่มากที่สุด คือ พยาบาล เพื่อจะได้รู้ว่าผู้ป่วยเป็นอย่างไร ต้องการอย่างไร ต้องมีความเมตตากรุณา ถ้าเป็นผู้สูงอายุต้องทำให้เขามีความเพลิดเพลิน บางทีเห็นพยาบาลปรับปรุงการพยาบาลก็การเฉพาะหน้า เช่น เรียนการพยาบาลคนมา เมื่อสุนัขออกลูกหลายตัว ถ้าปล่อยตามธรรมชาติ ลูกสุนัขบางตัวอาจตายได้ ก็สามารถจัดเวรลูกสุนัขให้ได้กินนมได้ทุกตัว ชั่งน้ำหนักสุนัขเพื่อให้แน่ใจว่ากินนมแล้ว ตามหลักวิชาพยาบาล เรื่องเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องเล็ก เป็นการสังเกต และใช้วิชาพยาบาล...”

เนื้อหาสำคัญที่ทรงบรรยายในปาฐกถา

“... ศตวรรษที่ 21 นี้ เป็นเรื่องที่กล่าวขวัญกันมาหลายปี ในการจัดงานมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล ที่จะมาถึงในปีหน้า หัวข้อที่กำหนดไว้ คือ การศึกษาบุคลากรทางการแพทย์ คนที่ทำแล้วเขียนลงในวารสาร กล่าวไว้ว่าต่อไปพยาบาลจะต้องเป็นบุคคลสำคัญ นอกจากการค้นคว้าวิชาความรู้เทคโนโลยีใหม่ ที่ทำให้การรักษาพยาบาลดีขึ้น แต่พยาบาลจะเป็นการสืบเนื่องของการทำวิจัยว่าสิ่งนี้ มียานี้ ทำกับคนไข้ได้เหมาะสมแค่ไหน ต้องมีความรู้ความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นตัวกลางระหว่างผู้ที่รักษา กับผู้ป่วย เพื่อให้การรักษาพยาบาลเข้าถึงผู้ที่จำเป็นได้ แต่เดิมถ้าสังเกตรุ่นเก่าพยาบาลจะเป็นผู้ช่วยหมอ คนรักษาคือหมอ หรือว่าพยาบาลเก่าที่มีประสบการณ์แล้วสอน ...”

เนื้อหาสำคัญที่ทรงบรรยายในปาฐกถา

“...แต่ปัจจุบันงานพยาบาลมีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นของตนเอง จากการอ่านบทความของอเมริกันนั้น มีปัญหาคนทำงานไม่พอ ถ้าเราจะไปเร่งนศ.ให้เรียนเร็ว ก็ไม่ได้ เพราะเราต้องมีมาตรฐานในการสอนคนให้จริงจัง ๆ แต่ก่อนพยาบาลจะขาดแคลนช่วงมีสงคราม แต่ขณะนี้อยู่ธรรมดาที่ขาดแคลนพยาบาลแก้ปัญหาคือการใช้พยาบาลจากต่างประเทศ ของเราก็ใช้พยาบาลจากต่างจังหวัดมามาก แต่ต่างจังหวัดก็ขาดพยาบาล ในเมืองก็ขาดพยาบาล จนกระทั่งพยาบาลคนหนึ่งต้องทำงานมากอาจเกินกำลัง ก่อให้เกิดความเครียดไปเห็นที่ต่างประเทศ การที่เราจะดูสุขภาพของแพทย์พยาบาลจะอย่างไร ถ้าพยาบาลสุขภาพไม่ดีก็จะไปติดโรคจากผู้ป่วย เช่น การยกของหนัก เครื่องไม้เครื่องมือที่จะไปยกคนไข้ ต้องมีวิธีการ มีเครื่องมือ ไม่อย่างนั้นกระดูกเส้นเอ็นจะเกิดปัญหา หรือการรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา ของเหล่านี้จะอยู่ในวิชาระบบบริหารแบบใหม่ ที่จะต้องแก้ปัญหาให้ได้ ...”

เนื้อหาสำคัญที่ทรงบรรยายในปาฐกถา

“... ปัญหาใหญ่อีกเรื่องหนึ่ง คือการขาดครูพยาบาลที่มีความรู้ การที่จะทำงานได้ต้องอาศัยปริญญาโท ปริญญาเอก ไม่ใช่เมืองไทยขาดแคลน สหรัฐอเมริกาก็ขาดแคลนเช่นเดียวกัน เขายังเขียนปัญหาอีกหลายอย่าง แต่พยาบาลในที่นี้น่าจะทราบดี อย่างสมัยคุณหญิงพัฒนาภย์พิทยาภ เป็นช่วงปฏิวัติการพยาบาล ต้องจ้างคนต่างประเทศ สมเด็จพระบรมราชชนก ต้องแถมเงินมาให้เพื่อให้รายได้เท่าคนสหรัฐอเมริกา ในเวลานี้มีแนวโน้มที่จะทำเรื่องพวกนี้ เพราะการขาดแคลนบุคลากรเริ่มมีอาการหนักในประเทศไทย เพราะพยาบาลเป็นอาชีพที่ขาดแคลนที่สุด เขาว่าวิธีแก้ยากกว่าสมัยก่อน อย่างสมัยคุณหญิงพัฒนาภย์พิทยาภ ท่านมีวิธีของท่าน เช่น เขียนตำราเป็นภาษาไทย ตอนนั้นเราก็ต้องมีหน้าที่ปฏิบัติในรุ่นของเรา ...”

ขอบคุณค่ะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์
สงขลา 2 ถนนวิเศษบุรี สงขลา 90110
โทร 075-311111 โทรสาร 075-311112

สืบสานพระการณย์...
สู่วิชาชีพการพยาบาลไทย